

OPONENTSKÝ POSUDEK (DIPLOMOVÁ PRÁCE)

Jméno diplomanta:	Michal Bútora
Téma práce:	Veřejný pořádek jako korektiv autonomie vůle v soukromém právu
Rozsah práce:	47 stran vlastního textu (dle prohlášení autora 120.365 znaků, tj. 66,87 normostran)
Datum odevzdání práce:	14. 06. 2023 (elektronická i tištěná podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantem zvolené téma je jednak aktuální, jednak nové. Aktuálnost tématu spočívá ve skutečnosti, že rekodifikovaný občanský zákoník s pojmem veřejný pořádek pracuje v daleko větší míře, než předchozí soukromoprávní úprava, navíc v různých souvislostech. Novost tématu je dána tím, že diplomant se hodlá zabývat především korelací veřejného pořádku vzhledem k autonomii vůle, jako základní zásadě soukromého práva. Takové metodologické uchopení lze považovat jednak za nové, jednak za poměrně ambiciózní (srov. dále).

Hodnocení oponenta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomant osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Diplomant volí ke zpracování téma, které nelze limitovat čistě na doktrínu soukromého práva, nýbrž má značné právně-teoretické a právně-filosofické přesahy. Je tomu tak proto, že oba pojmy, jak autonomie vůle, tak veřejný pořádek, jsou manifestací určitých hodnot, které jsou soukromému právu imanentní a které se mohou často dostávat do vzájemného konfliktu, jak ostatně výstižně naznačuje již diplomantem zvolený název práce. Vzhledem k uvedenému lze volbu takového tématu považovat – na konci magisterského studia – za poměrně ambiciózní, takové téma lze považovat za adekvátní pro práci rigorózní a zejména pak, vzhledem k jeho teoreticko-právnímu a filosoficko-právnímu rozměru, za adekvátní pro práci disertační. Faktory, které ovlivňují náročnost tématu na jeho (úspěšné) zpracování, tak vychází jednak z výše uvedeného, jednak z toho, že zásada autonomie vůle i korektiv veřejného pořádku jsou imanentní celému soukromému právu, což znamená, že diplomant se musí orientovat napříč celým oborem, a to do takové míry, aby byl schopen projevy těchto dvou zkoumaných jevů identifikovat v jeho dílčích otázkách, což na něj klade značné nároky. Pro úplnost je třeba dodat, že diplomant se neobejde ani bez zahraniční literatury, zejména vzhledem k historickým kořenům traktování veřejného pořádku ve francouzské nauce (*ordre public*).

Hodnocení oponenta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, nutnost řádného užití standardních právně-hermeneutických metod, jakož i prokázání souvisejících praktických znalostí, při čemž lze čerpat ze standardní palety odborné literatury (tj. učebnicové, komentářové, odborných studií, článků atd.), odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je rozdělena do šesti kapitol (včetně číslovaného úvodu a závěru). Diplomant volí osvědčený postup výstavby textu od obecného k dílčímu. Tak ve druhé kapitole se zabývá pojmem autonomie vůle v obecném kontextu soukromého práva. Těžiště práce počíná ovšem v kapitole třetí, věnované pojmu veřejného pořádku a analýze různých způsobů teoretického a metodologického uchopení tohoto pojmu. V návaznosti na to

v kapitole čtvrté analyzuje jednotlivé výskyty pojmu veřejný pořádek v jednotlivých právních předpisech, přirozeně zejména v občanském zákoníku, ale také v pracovním právu, v oblasti průmyslových práv i mezinárodního práva soukromého. Vhodným doplněním těžiště práce je kapitola pátá, pojednávající o evropské dimenzi zkoumaného pojmu. V závěru pak diplomant své poznatky přehledně shrnuje.

Jednotlivé kapitoly (a zejména pak kap. 3 a 4, které jsou jako těžiště práce nejrozsáhlejší) se dále dělí na menší celky, při čemž podrobný popis tohoto dělení by byl nad rámec posudku. V obecnosti však lze konstatovat, že dělení sleduje celkovou koncepci práce a její systematické členění. Značná podrobnost tohoto dílčího členění v kap. 3 a 4 dokládá hloubku zpracování tématu i pečlivost, kterou autor věnoval promyšlení systematiky celé práce.

Formální členění práce do kapitol a podkapitol odpovídá zvolené systematické výstavbě celého textu.

Hodnocení oponenta: Systematické členění práce a její formální struktura vtělená do jednotlivých kapitol jsou vzájemně koherentní. Těžiště práce je jasně identifikovatelné. Systematika práce i její formální členění odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

V úvodu autor definuje cíl práce, kterým je „komplexně rozebrat pojem veřejného pořádku v soukromém právu. A to od jeho teoretického základu, významu a role v soukromém právu až po jeho nadnárodní rozměr. Bude také pojednáno o praktických projevech tohoto korektivu v rámci právního řádu a jeho specifických podobách. Práce by měla zároveň poskytnout čtenáři ucelený výklad o celé problematice.“

Lze konstatovat, že autor tento cíl naplnil. Práce je skutečně komplexním rozbořením problematiky veřejného pořádku, při čemž v práci dominují dva aspekty: za prvé jde o komplexní rozbor možných teoreticko-právních přístupů k veřejnému pořádku (srov. zejm. kap. 3), za druhé jde o analýzu užívání veřejného pořádku napříč soukromým právem (srov. zejm. kap. 4). Tyto dva aspekty se diplomantovi podařilo zpracovat velmi podrobně, systematicky a zároveň uceleně. Zároveň se však nelze ubránit dojmu, že se diplomant „chytí do vlastní pastě“ názvu práce, na jehož základě čtenář očekává alespoň ucelenou kapitolu věnovanou teoreticko-právní problematice vzájemného vztahu mezi autonomií vůle a veřejným pořádkem. Taková kapitola v práci absentuje (nicméně je o tomto dílčím, avšak z hlediska názvu práce klíčovém, tématu pojednáno „skrytě“, v úvodních a závěrečných pasážích práce). Ostatně i cíl práce, definovaný autorem na s. 1 (srov. výše) vlastně autonomii vůle či její vztah k veřejnému pořádku zcela pomíjí. Tím jen umocňuje nutnost konstatování, že název práce nebyl vzhledem k jejímu obsahu zvolen zcela vhodně.

Další výtku lze vznést ke zpracování kapitoly páté, nazvané evropská rovina veřejného pořádku. Zde se autor zaměřuje na problematiku v kontextu práva EU, nicméně ani zde nepoužívá žádný zahraniční (cizojazyčný) zdroj. Obecně v práci postrádám adekvátní komparaci s francouzskou doktrínou, v níž je pojem *ordre public* traktován již historicky a ostatně v tomto ohledu byla francouzská úprava inspiračním zdrojem i pro současné, rekonstruované, soukromé právo (byť zprostředkovaně přes Švýcarsko). Alespoň stručnou zmínku o francouzské úpravě se nabízelo učinit v rámci kapitoly páté (zmínky na s. 12 a 25 jsou jen velmi kusé).

Uvedené výtky lze sice diplomantovi oprávněně vytýkat, nicméně je třeba mít na paměti, že se jedná o diplomovou práci, jejíž téma je pro zpracování velmi obtížné, takže je na místě větší shovívavost při hodnocení těchto nedostatků, než pokud by se jednalo o práci rigorózní či disertační. Je totiž třeba vidět, že samotná problematika veřejného pořádku v českém právním řádu je v práci zpracována na vysoké úrovni.

Přesto lze k práci uvést také výtky z hlediska jazykového, stylistického a formálního, které by se neměly vyskytnout ani v práci diplomové. Předně, diplomant nezvládl psaní čísel jednotlivých zákonných ustanovení, když napříč celou prací důsledně (srov. od s. 27 dále) nečiní úhoz mezerníku mezi značkou „§“ a následujícím číslem ustanovení (např. „§19“ místo správného „§ 19“). Takový frapantní formální lapsus by se v diplomní práci, po pěti letech studia, vyskytnout neměl. Je to zarážející tím spíše, že v odkazech na komentářovou

literaturu v poznámkách pod čarou se tato chyba nevyskytuje. Stejně tak autor nečiní úhoz mezeríku za čárkou, pokud jde o sled více ustanovení (srov. na s. 26), což je také chybně. Dále není zřejmé, proč na s. 7 dole místo grafické zkratky slovně vypisuje „paragraf“, na s. 27 pak dokonce „paragraf §588 OZ“, což by mělo být přečteno jako „paragraf paragraf“. Někdy lze v práci narazit na stylisticky nevhodné (hovorová, do odborného textu nepatřící) obraty, např. s. 34 „Veřejný pořádek zde hlídá stabilitu“ či na téže straně „soud má plně v gesci“; na s. 51 dole je zkomoleno jméno Karla Wawerky.

Celkové hodnocení práce je třeba rozdělit do dvou rovin. Za první, diplomant předložil zdařilé, podrobné a komplexní pojednání o veřejném pořádku v českém právním řádu. Za druhé, práci lze vytknout ne zcela odpovídající název, absenci práce se zahraničními zdroji a nezvládnutí formálních základů právního psaní (absence úhozu mezeríku za značkou „§“). Vzhledem k uvedenému práci navrhuji (prozatím) snížení hodnocení práce jako celku o jeden stupeň.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl diplomové práce je uveden výše. Autor tento cíl splnil , pro veškeré závěry lze nalézt oporu v textu práce. Výtka ohledně názvu práce a jejího souladu s obsahem již výše.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz generuje dokument čítající 699 stran, představující 46 dokumentů obsahující shody, čímž generuje celkovou míru shody 23 %. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 2 %. Po prostudování lze konstatovat, že nalezené shody se týkají především formálních náležitostí práce, ustálených citací profilujících teoretické literatury, ustálených právních obrátů, citací zákonných ustanovení a judikatury, které musí být logicky shodné. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 90 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 22 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 3 % (od zdroje č. 2 se vykazuje shoda 2 % a méně). Pokud jde o zdroj č. 1, je třeba konstatovat, ani toto číslo samo o sobě ničeho nevyovídá, neboť jde o souhrn všech shod z jednoho zdroje (dspace.cuni.cz), v němž jsou ovšem agregovány jednotlivé dílčí zdroje z tohoto úložiště. Po prostudování těchto shod lze navíc konstatovat, že indikované shody se týkají především formálních náležitostí práce, ustálených citací profilujících teoretické literatury, ustálených právních obrátů, citací zákonných ustanovení a judikatury, které musí být logicky shodné. Na základě všech těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by diplomant nepostupoval při tvorbě práce <i>lege artis</i>.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje (práce obsahuje celkem 231 poznámek pod čarou). Seznam použitých pramenů je

	přehledný, autor použil přes třicet zdrojů a 12 judikátů. To je vzhledem ke specifickému zaměření tématu adekvátní pracem tohoto druhu. Výtka ohledně absence cizojazyčných zdrojů již výše. Celkově je práce se zdroji dostačující v rámci požadavků kladených na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu diplomové práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, k podrobnosti zpracování již výše. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů je pravděpodobně vyšší než průměrná normostrana. Text neobsahuje grafy či tabulky. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu, některé formální výtky srov. výše.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň je hodnocena již výše, včetně poukazu na výskyt jazykových a stylistických nedostatků, srov. výše.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – srov. výše v rámci podrobného hodnocení.

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

1) Na s. 33 diplomant naznačuje dva možné přístupy k pojetí vztahu mezi nejlepším zájmem dítěte a veřejným pořádkem. K jakému z těchto dvou pojetí a na základě jakých argumentů by se diplomant přiklonil?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň		Velmi dobře.

V Praze dne 28. 06. 2023

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce